

Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud liikumisvabaduse ning avalike koosolekute pidamise ja avalike ürituste korraldamise piirangud“ muutmise seletuskiri

1. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsus kehtestas 12. märtsi 2020. a korraldusega nr 76 Eestis eriolukorra. Eriolukorra lahendamiseks kehtestasid Vabariigi Valitsus ja eriolukorra juht eriolukorra meetmed, mille eesmärk oli tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 epideemilist levikut. Vabariigi Valitsuse kehtestatud eriolukord lõppes 17. mail 2020. a.

Eriolukorra lõppedes kehtestas Vabariigi Valitsus liikumisvabaduse ning avalike koosolekute pidamise ja avalike ürituste korraldamise piirangud, mille eesmärk on ennetada ja tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 levikut.

Korralduse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Sotsiaalministeeriumi, Terviseameti ja Riigikantselei ametnikud.

2. Korralduse sisu

Käesoleva Vabariigi Valitsuse korraldusega muudetakse Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldust nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud liikumisvabaduse ning avalike koosolekute pidamise ja avalike ürituste korraldamise piirangud“ (edaspidi *korraldus nr 282*). Korraldus kehtestatakse nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse (edaspidi *NETS*) § 28 lõike 6 alusel, arvestades sama paragrahvi lõike 5 punkti 3 ning lõiget 8.

Eesti Vabariigi põhiseaduse § 34 kohaselt on igaühel, kes viibib seaduslikult Eestis, õigus vabalt liikuda ja elukohta valida. Õigust vabalt liikuda võib seaduses sätestatud juhtudel ja korras piirata teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks, riigikaitse huvides, loodusõnnetuse ja katastroofi korral, nakkushaiguse leviku tõkestamiseks, looduskeskkonna kaitseks, alaealise või vaimuhaige järelevalvetuse ärahoidmiseks ja kriminaalasja menetluse tagamiseks.

Kehtiva korralduse nr 282 punkti 1 kohaselt peab isik, kes on ületanud riigipiiri Eestisse sisenemise eesmärgil, Eestisse saabumisest 14 kalendripäeva jooksul viibima oma elukohas või püsivas viibimiskohas. Eesti Infektsioonhaiguste Selts, Vabariigi Valitsust nõustavad teadlased ja Terviseamet on teinud ettepaneku lühendada liikumisvabaduse piirangut 14 kalendripäevalt 10 kalendripäevale.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 1 asendatakse kehtiva korralduse nr 282 punktides 1 ja 2 arv „14“ arvuga „10“. Muudatusega nähakse ette, et isik, kes on ületanud riigipiiri Eestisse sisenemise eesmärgil, peab Eestisse saabumisest 10 kalendripäeva jooksul viibima oma elukohas või püsivas viibimiskohas (senise 14 kalendripäeva asemel).

Teadusuuringutest on teada, et umbes 95%-l patsientidest tekivad haigusnähud kokkupuute järel esimese 10 päeva jooksul.^{1,2,3} Terviseameti epidemioloogilised andmed Eesti nakkusjuhtumite kohta kinnitavad teaduskirjanduse põhjal tehtud järeldusi, mistõttu on nimetatud muudatus põhjendatud ning ei suurenda märkimisväärselt nakkusriski.

Välisriigis reisimise järgse nakatumise analüüs

Välisriigist sissetoodud COVID-19 haigusjuhtudest analüüsiti neid 64 juhtu, mille puhul ilma haigusnähtudeta Eestisse jõudnud inimestel avaldusid hiljem haigussümptomid.⁴

Esimese seitsme päeva jooksul peale Eestisse saabumist avaldusid sümptomid 89,1%-l analüüsitud juhtudest, esimese 10 päeva jooksul avaldusid sümptomid kõikidel analüüsitud juhtudel haigestunutel.

Päevade jaotus sümptomite avaldumisel oli järgmine:

Sümptomite tekkimise aeg peale Eestisse jõudmist	Inimeste arv	Osakaal (%)
1 päev	16	25
2 päeva	12	18,8
3 päeva	6	9,4
4 päeva	11	17,2
5 päeva	5	7,8
6 päeva	1	1,6
7 päeva	6	9,4
8 päeva	3	4,7
9 päeva	3	4,7
10 päeva	1	1,6
11 päeva	0	0
12 päeva	0	0
13 päeva	0	0
14 päeva	0	0

Muudatus võimaldab välisriigist Eestisse saabunutel naasta varem tavaellu ning vähendada potentsiaalselt ka testimiskoormust kõrge nakkustasemega välisriigist Eestisse saabunute testimise arvel. Liikumisvabaduse piirangu aja lühendamine põhineb teaduskirjandusel, rahvusvaheliste organisatsioonide (Maailma Terviseorganisatsioon, Haiguste Kontrolli ja Tõrje

¹ Duration of Isolation and Precautions for Adults with COVID-19. CDC, 2020. https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/hcp/duration-isolation.html?CDC_AA_refVal=https%3A%2F%2Fwww.cdc.gov%2Fcoronavirus%2F2019-ncov%2Fcommunity%2Fstrategy-discontinue-isolation.html

² Criteria for releasing COVID-19 patients from isolation. WHO, 2020. <https://www.who.int/publications/i/item/criteria-for-releasing-covid-19-patients-from-isolation>

³ <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/covid-19-risk-assessment-increased-transmission-twelfth-update>

⁴ Kokku analüüsiti 144 reisimisjärgset nakkusjuhtu ajavahemikust 01.03.2020–28.09.2020. Nendest 49 juhtu (34%) olid asümptomaatilised, 20 juhtu (13,9%) olid Eestisse jõudes sümptomitega, 11 juhul (7,6%) tekkisid sümptomid saabumise päeval ning isolatsiooniperioodi jooksul tekkisid sümptomid 64 juhul (44,4%).

Keskus, Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus) soovitusel, Eesti Infektsioonhaiguste Seltsi, Vabariigi Valitsust nõustavate teadlaste ning Terviseameti ettepanekutel.

Kõrge nakkustasemega välisriigist saabunute liikumisvabaduse piirangu lühendamisega kaasnevat potentsiaalset nakkusriski tõusu võib hinnata minimaalseks. Võrreldes lähikontaktsetega, kellel on COVID-19 positiivse juhuga olnud kinnitatud kokkupuude, on liikumisvabaduse piirangu lühendamisega kaasnev nakkusrisk väiksem, sest kõik välisriikidest, sealhulgas Eestist kõrgema nakkustasemega riigist Eestisse saabuvad reisijad ei ole tingimata haigestunutega kokku puutunud. Lisaks on juba praegu kehtivate korralduste kohaselt piiriületuse järel võimalik teatud tingimustel pärast esimese negatiivse testi tulemuse saamist tööle naasta ja ka kehtiva korralduse kohaselt on isik pärast piiriületuse järgse teise testi, mis on tehtud mitte varem kui seitse päeva pärast esimese testi negatiivse tulemuse saamist, negatiivse tulemuse saamist piirangutest vaba (st isolatsiooniperiood on orienteeruvalt kaheksa päeva). Samas ei suurene muudatusega märkimisväärselt nakkuse levimise risk, pidades silmas, et Terviseameti tehtud analüüsi kohaselt avaldusid seitsme päeva jooksul peale Eestisse saabumist sümptomid 89,1%-l analüüsitud juhtudest, esimese 10 päeva jooksul avaldusid sümptomid kõikidel analüüsitud juhtudel haigestunudel.

21. oktoobri 2020. a seisuga on piiriületuse järgset liikumisvabaduse piirangut riiki saabujatele 10 päevale lühendanud vähemalt seitse Euroopa Liidu riiki (Ungari, Madalmaad, Slovakkia, Austria, Sloveenia, Läti, Leedu), vähemalt kahes riigis (Belgia, Luksemburg) on teatud regioonides isolatsiooni kestus seitse päeva.

Tulenevalt korralduse punkti 1 muutmisest on vajalik muuta ka kehtiva korralduse nr 282 teisi punkte, mis on seotud liikumisvabaduse piirangu kestvuse ajaga.

Korralduse punkti 1 alapunktides 2 ja 3 tehakse seoses liikumisvabaduse piirangu lühendamisega 14 kalendripäevalt 10 kalendripäevale muudatused ka korralduse punkti 4 alapunktides 6 ja 9 ning punktides 4², 4⁴ ja 4⁵. Kuna teadusuuringutest on teada, et 95%-l patsientidest tekivad haigusnähud kokkupuute järel esimese 10 päeva jooksul, siis kui isik on viibinud punkti 4 alapunktis 6 ning punktides 4², 4⁴ ja 4⁵ nimetatud riikides 10 päeva järjest, on tal ka eelduslikult haiguse sümptomid avaldunud selle aja jooksul.

Ka nendele isikutele, kellele kohaldus senine 14-kalendripäevane liikumisvabaduse piirang, kohaldatakse korralduse jõustumise hetkest ehk alates 30. oktoobrist 2020. a liikumisvabaduse piirangu 10-kalendripäevast perioodi. Näiteks kui isik viibib praegu oma elukohas või püsivas viibimiskohas 12. päeva, siis ta korralduse jõustumisel enam eneseisolatsioonis olema ei pea, kuna ka tema kohta hakkas kehtima uus regulatsioon.

Korralduse punktiga 2 nähakse ette korralduse jõustumine. Korraldus jõustub 30. oktoobril 2020. a.

Korralduse punktiga 3 nähakse ette, et korraldus avaldatakse Riigi Teatajas ja veebilehel kriis.ee.

Viiruse leviku tõkestamise meetme nõuetekohaselt täitmata jätmisel rakendatakse korrakaitseaduse § 28 lõikes 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendeid. Sunniraha maksimaalne suurus on korrakaitseaduse § 23 lõike 4 kohaselt 9600 eurot. Sunniraha, mille

eesmärk on kohustada korralduses kehtestatud nõudeid, meetmeid ja piiranguid järgima ning ära hoida viiruse levikut, võib määrata korduvalt.

Korraldust saab vaidlustada, esitades haldusmenetluse seaduses ette nähtud korras vaide Vabariigi Valitsusele 30 päeva jooksul arvates päevast, millal korraldusest teada saadi või oleks pidanud teada saama. Samuti saab korraldust vaidlustada, esitades halduskohtule kaebuse halduskohtumenetluse seadustikus ette nähtud korras 30 päeva jooksul arvates korralduse teatavaks tegemisest.

Aivar Rahno
Riigikantselei istungiosakonna juhataja
riigisekretäri ülesannetes

29. oktoober 2020. a